

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.39.005/2012/5.szám

A Kúria a dr. Szegedi Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek, a megyei igazgató-főállatorvos által képviselt Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága alperes ellen élelmiszerminőségi ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perben, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2011. szeptember 15. napján kelt 24.K.21.275/2011/3. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 4. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 24.K.21.275/2011/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

i n d o k o l á s

A 2011. január 14-én tett fogyasztói bejelentés alapján, - mely szerint a vásárolt elnevezésű termék liszt ízű volt - 2011. január 17-én az üzletében az elsőfokú hatóság helyszíni ellenőrzést végzett. A lefolytatott vizsgálat eredményeképpen megállapítást nyert, hogy a termék 6,8 % keményítőt tartalmaz. Az elsőfokú hatóság 2011. február 24. napján kelt, 14.7/0089/0005/2011. számú határozatában a felperest 1.000.000 forint élelmiszerellenőrzési bírság és 25.822 forint eljárási költség megfizetésére kötelezte. Határozata indokolásában kifejtette, hogy a termék nem felel meg a cukortermékekről szóló Magyar Élelmiszerkönyv (a továbbiakban: MÉ) 2-83 számú irányelv követelményeinek, amely kimondja, hogy a porcukor kristálycukorból, minőségi kristálycukorból vagy finomított kristálycukorból őrléssel előállított termék. Ezzel szemben a vizsgált „porcukor” hozzáadott gabona alapanyagból származik. A felperes a vizsgálat alá vont termék forgalmazásával megsértette a MÉ 2-83 irányelvet, vele szemben az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) 62.§ (1) bekezdés b/ és e/ pontjaiban

foglaltak alapján az élelmiszerminőségi előírásoknak való meg nem felelés miatt élelmiszer ellenőrzési bírságot kell kiszabni. A bírság összeg vonatkozásában hivatkozott a 194/2008. (VII.31.) Korm.r. (a továbbiakban: Korm.r.) 9.§ (1) bekezdésére, mely szerint az alkalmazandó minimum bírság összege 200.000 forint. A Korm.r. 4. mellékletének B) táblázata szerint azonban súlyosbító tényező áll fenn, ezért az (5-9) szorzót figyelembe véve az elsőfokú hatóság a legenyhébb 5-ös szorzót alkalmazta és szabta ki a bírságot. Súlyosbító tényezőként értékelte, hogy a termék külön jogszabály szerint feltüntetendő, de fel nem tüntetett allergén anyagot tartalmaz.

Az alperes 2011. április 15. napján kelt 14.1/00732/0001/2011. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, annak indokolását megváltoztatta. A határozat indokolása szerint a súlyosbító tényező indokolása helyesen fogalmazva - az allergén szót mellőzve - a következő: feltüntetendő, de nem feltüntetett, nem megengedett anyag használata.

A felperes keresetét az elsőfokú bíróság elutasította. Ítéletének indokolása szerint az a felperes által sem vitatott tény miatt, hogy a porcukorba keményítő került, így nem vitatott az alapbírság kiszabásának jogalapja sem. A felperes által vitatott súlyosbító tényező, illetőleg annak alkalmazhatósága vonatkozásában hivatkozott a Korm. r. 4. számú mellékletére, melynek B) táblázata szerint súlyosbító körülményként értékelendő: ha a bírság kiszabására okot adó jogsértés az emberek egészségét veszélyezteti (így különösen az élelmiszerben valamely paraméter a jogszabályban, vagy az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusában előírt határértéket legalább tízszeres mértékben haladja meg; az élelmiszer külön jogszabályban, vagy az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó aktusa szerint feltüntetendő, de nem feltüntetett allergén-anyagot, illetve nem megengedett anyagot, vagy mikroorganizmust tartalmaz) a cselekmény súlyától függően alkalmazandó szorzó 5-9. Az első fokú bíróság álláspontja szerint a fentiekben idézett előírás helyes értelmezése folytán az a tény, hogy a felperes által forgalmazott porcukor keményítőt tartalmazott az emberi egészséget veszélyeztető körülményként, tehát súlyosbító tényezőként értékelendő. Így a szorzó alkalmazásának helye volt, melyhez képest a hatóság még mindig csak a legenyhébb szorzót alkalmazta.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett a kereseti kérelemnek megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Kérelmében továbbra is a súlyosbító körülményt, és annak folytán az 5-ös szorzó alkalmazását kifogásolta. Álláspontja szerint az

elsőfokú bíróság - az alpereshez hasonlóan - tévesen értelmezte a jogszabályokat, mivel az Éltv. 62.§ (1) bekezdés b) pontja szerint a bírságolás oka az „élelmiszer-minőségi előírásoknak való meg nem felelés”, míg az e) pont szerint az „élelmiszer-jelölési előírásoknak való meg nem felelés”. Az élelmiszerek jelöléséről szóló 19/2004.(II.26.) FVM-SzCsM-GKM együttes rendelet (a továbbiakban:R.) 4.§ kimondja, hogy az 5-18.§-okban előírtak figyelembevételével az élelmiszer jelölésén az alábbi adatokat kell feltüntetni:

- a) az élelmiszer megnevezése,
- b) az összetevők felsorolása.

A fenti két jogszabály összevetéséből egyértelmű, hogy miután mindkét jogszabályhely sérelme a nem megengedett termék tartalom miatt történik nincs olyan többlet elem, amelyre tekintettel a súlyosbítás alátámasztható lenne. Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a 4. melléklet B) pontját úgy értékelte, hogy a perbeli termékben található keményítő az egészségre veszélyes lenne. A B) táblázatban felsoroltak közül - miután a keményítő mikroorganizmus volta fel sem merült, az allergén-anyag volta pedig kizárásra került - csak a meg nem engedett anyag jöhetne szóba, feltéve, ha külön jogszabályban vagy az EU közvetlenül alkalmazandó jogi aktusába foglalt „tiltó listán” szerepelne. Attól azonban, hogy a keményítő pusztán meg nem engedett anyag, mindössze az Éltv. 10.§ (1) bekezdésébe, 62.§ (1) bekezdésébe és a R. 4.§-ában ütközik, ezáltal csak az alapcselekményt valósítja meg, a súlyosbító szorzó alkalmazására nem ad alapot.

A keményítő, mint élelmiszer alapanyag az emberek egészségét nem veszélyezteti, nincs olyan külön jogszabály, amely a keményítőt meg nem engedett anyagnak minősítené, illet a jogerős ítélet sem jelölt meg.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában tartását kérte. Álláspontja szerint a bírság jogalapja, hogy a felperes által forgalmazott porcukor minőségét tekintve nem felel meg a MÉ 2.83 számú előírásban foglaltaknak, tehát a felperes a porcukor megnevezést jogellenesen használta. Súlyosbító tényező, hogy a porcukorként forgalomba hozott termék un. nem megengedett anyagot (keményítőt) tartalmazott. Előadta, hogy létezik olyan közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktus, - a Tanács 1260/2001.(2011.VI.19.) számú rendelete - amely szerint a cukor idegen anyagot nem tartalmazhat.

A felperes az alperes ellenkérelmére tett észrevételében továbbra is hangsúlyozta, hogy a Tanács 1260/2001.EK rendelete is csak az alapbírság jogszerűségét támasztja alá.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 274.§ (1) bekezdése alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 272.§ (2) bekezdése és a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen megállapított tényállásból helytálló következtetésre jutott az alperesi határozat jogszerűségével kapcsolatban, döntésével és indokaival a felülvizsgálati bíróság az alábbiak szerint egyetért. A Kúria előjáróban rámutat arra, hogy téved a felperes, amikor vitatja, hogy egyetlen magatartással több jogszabályi előírás sérelmét nem lehet elkövetni, hiszen a jogalkotás és jogalkalmazás köréből köztudottan számtalan ezzel ellentétes példa adódik.

A Kúria a perbeli esetre nézve megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a Korm. r. 4. mellékletének B) táblázatában előírtakat, amikor azt állította, hogy a porcukorba kevert keményítő ártalmas lehet az emberi egészségre. Ezen állítás attól függetlenül igaz, hogy a keményítő nincs nyilvántartva allergén anyagként, illetőleg nem szerepel az emberi egészségre ártalmas anyagokat tartalmazó valamely tiltólistán. A felperes állítása ugyanis, miszerint a jogsértés kimerül abban, hogy nem került a keményítő feltüntetésre, téves. Az alapjogsértés ugyanis abban áll, hogy a felperes megsértve az Éltv. 62.§ (1) bekezdését és a R. 4.§-át az általa előállított termék összetevőit nem tüntette fel. Ez a szabály arra hivatott, hogy a megtévesztéstől védje meg a fogyasztót. A tudatos fogyasztó joggal igényli, hogy az általa megvásárolt termék összetevőit megismerhesse, egyéni ízlése, igénye szerint választhasson. Egy termék ugyanis több variációban, elkészítési móddal, alapanyagból vagy éppen fűszerezéssel készülhet, különböző ízlésvilágnak, szokásnak kívánhat megfelelni. Mindez azonban nem jelenti, hogy tartalmazhat egy meg nem engedett összetevőt is, amely az adott terméktől oly mértékben idegen, hogy a fogyasztót nemcsak félrevezeti, hanem egy olyan termék megvásárlására készteti, amelyet egyébként nem kívánt megvenni. Ez a lehetőség különösen pregnánsan jelenik meg a cukor esetében, amely a MÉ 2-83 számú irányelve, illetőleg a Tanács 1260/2001/EK rendelete szerint csak cukrot tartalmazhat és semmi mást. Az élelmiszeripar ismer a valódinak minősülő élelmiszerhez csak hasonló termékeket, amelyeken azonban feltüntetésre kerül, hogy nem, vagy nem teljesen azonosak az utánzott élelmiszerrel (kávé-pótkávé, tejföl-frissföl, darált dió-dejő stb.). A keményítő cukor gyártója azonban nem egy cukor utánzatot dobott piacra, nem pusztán egy összetevő feltüntetésével maradt adósa a fogyasztónak, hanem súlyosbító körülményként egy olyan anyagot is belekevert a valódi porcukorként megjelenő termékébe, amelyet a jogalkotó kizárt, amire a fogyasztó nem számíthatott. A keményítő a legtöbb ember esetében valóban nem okoz allergiát, nem ártalmas az egészségre, de nem

kizárt, hogy létezik arra érzékeny ember, - azaz van egy veszélyeztetett csoport - aki fel sem tételezi, hogy a személy szerint rá ártalmas anyag a cukorban bukkanjon fel. Ez az a többlet elem, amelyet az alperes és az elsőfokú bíróság is helyesen értékelt a felperes terhére, és ezért a jogszabályi előírások adta felhatalmazás alapján a súlyosbítást jogszerűen alkalmazta.

Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperest a felülvizsgálati eljárásban nem jogi képviselő képviselte, így részéről felszámítható perköltség nem keletkezett, ezért erről rendelkezni nem kellett.

A pervesztes felperes a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles a le nem rótt felülvizsgálati illeték viselésére.

Budapest, 2012. november 21.

Dr. Tóth Kincső sk. a tanács elnöke, Dr. Rothermel Erika sk. előadó bíró, Dr. Márton Gizella sk. bíró